

**ПИЛОТЕН ПРОЕКТ
ПРОГРАМЕН И ОРИЕНТИРАН КЪМ РЕЗУЛТАТА БЮДЖЕТ
НА МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА ЗА 2004 ГОДИНА**

Съдържание

Програмен и ориентиран към резултата бюджет на Министерство на труда и социалната политика за 2004 година	8
1 Основни параметри на бюджета	8
2 Подробно описание на програмите	10
2.1 Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост	10
2.1.1 Програма 1: Разкриване на нови и запазване на съществуващите работни места	11
2.1.2 Програма 2: Насърчаване на предприемачеството	13
2.1.3 Програма 3: Повишаване на пригодността за заетост на работната сила	15
2.1.4 Програма 4: Заетост за социална интеграция	17
2.2 Повишаване на качеството на труда	19
2.2.1 Програма 5: Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство	20
2.2.2 Програма 6: Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд	22
2.2.3 Програма 7: Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти	24
2.3 Гарантиране социална защита на уязвимите групи	26
2.3.1 Програма 8: Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	27
2.3.2 Програма 9: Подпомагане на семейства с деца	29
2.3.3 Програма 10: Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	31
2.3.4 Програма 11: Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги	33
2.3.5 Програма 12: Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда	36
2.3.6 Програма 13: Интеграция на хора с увреждания	38
2.3.7 Програма 14: Ресоциализация на други уязвими групи от населението	40
2.4 Почивна база	43
2.5 Администрация	44

ПРИЛОЖЕНИЯ

- I. Организационна структура на МТСП
- II. Схема по програми
- III. Бюджет на МТСП за 2004 г. по икономическа класификация
- IV. Бюджет на МТСП за 2004 г. по функционална класификация
- V. Брой заети (2003 – 2006 г.)

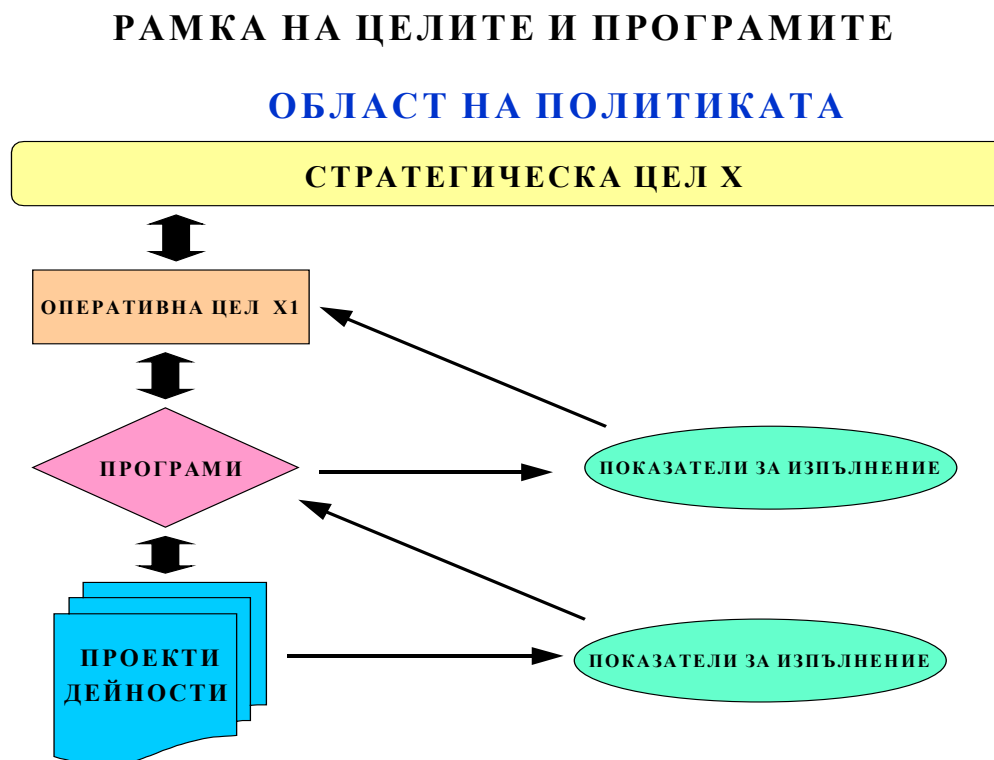
Как да четем този бюджетен документ?

Настоящият бюджет представя разходите на Министерство на труда и социалната политика (МТСП) на консолидирана основа. Това означава, че всички средства, изразходвани, трансферирани или координирани от държавния бюджет се разглеждат като разходи на МТСП, независимо от източника на финансиране.

В раздел 1 “Основни параметри на бюджета”, бюджетът е представен в многогодишен план - обхваща период от една година преди и две години след бюджетната година 2004 г. Представените на ниво програма бюджетни цифри за 2005 и 2006 година отразяват заявката за разходи на Министерство на труда и социалната политика по тригодишната бюджетна прогноза за периода 2004 – 2006 г.

Този пилотен бюджет представя разходването на средства от МТСП по програми. Програмата се дефинира като сбор от системни действия на правителството, насочени към постигането на конкретна оперативна цел. Оперативни цели са тези, чрез които се пречупват и конкретизират главните, по-високи цели, като например “Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост”. Превръщането на тази стратегическа цел в оперативна цел би могло да се формулира така: “Запазване и увеличаване на заетостта”. В този смисъл програмите могат да се разглеждат като инструменти на министерството за постигане на формулираните оперативни цели. Дали програмите успяват да постигнат заложените цели може да се оцени с помощта на идентифицираните показатели за изпълнение. Разработени са програмни и административни показатели за изпълнение на програмите. Все още не са определени някои от желаните стойности на показателите, тъй като министерството има нужда от повече време, за да определи подходящите стойности.

Диаграма 1. Връзката между програмите като инструмент за постигане на оперативните цели и показателите за изпълнение

В раздел 2 са представени трите стратегически цели, които могат да бъдат обособени в политиката на българското правителство по отношение на заетостта, трудовите отношения и социалното подпомагане. Всяка стратегическа цел се постига посредством изпълнението на една или повече оперативни цели. Всяка програма е свързана с показатели за изпълнение, показващи доколко успешно дадената програма и министерството допринасят за реализирането на оперативните цели. В следващите години ще продължи работата по определянето и използването на показателите за изпълнение. Използването и обвързването на показателите с целите отразява разпределението на отговорностите в рамките на министерството за реализацията на поставените от него цели. Нещо повече - бюджетът конкретизира размера на средствата, необходими за осъществяването на стратегическите цели в областите на политиката – по заетостта, трудовите отношения и социалното подпомагане, както и за различните програми, изпълнявани за постигането им.

В настоящия документ са описани 16-те програми, върху които е съсредоточена дейността на министерството. Те са инструментите, използвани в рамките на трите стратегически цели. В програмната структура на бюджета присъстват и една програма (програма “Почивна база”), която не допринася пряко за постигане на идентифицираните от министерството стратегически цели. 16-тата “програма” е озаглавена “Администрация”. Тази програма представя разходите на централната администрация на министерството.

Всяка програма е представена подробно и посочва:

- Към коя стратегическа и оперативна цел се отнася;
- Какво цели да постигне;
- Кои са основните дейности;
- Какъв е многогодишният ефект от програмата върху бюджета както за разходната, така и за приходната му части;
- Какви нови дейности се предвиждат;
- Какви показатели за изпълнение се използват, за да се измери постигнатия напредък;
- Какви възможности за гъвкавост в предвидените разходи по програмата съществуват;
- Какви са основните предпоставки министерството да изпълни поставените с програмата цели;
- Кои звена или структури на министерството носят отговорност за разработването на програмата, нейното планиране и изпълнение.

При представянето на многогодишния ефект за бюджета от изпълнението на отделните програми класификацията на разходите не следва традиционните функционална и икономическа класификации, използвани в бюджетния сектор на България. Вместо това вниманието е насочено към различните програми, които министерството изпълнява за постигането на своите оперативни цели. Програмите разделят разходите на вътрешни, администрирани и външни. Вътрешни разходи са специфичните за програмата административни разходи - например всички разходи за извършването от министерството дейности по разработване, планиране и изпълнение на дадена програма. Администрираните разходи са специфичните разходи от бюджета на министерството за реализиране на целите в областта на заетостта и социалната защита на уязвимите групи, насочени към потребители извън системата на МТСП. Външни разходи са разходите за резултати, постигнати извън министерството, които се финансират от външни за бюджета източници, като средства от ЕС /ФАР/, кофинансиране от Националния фонд и целева субсидия от Държавния бюджет за общините. Смисълът на това разграничение между вътрешни, администрирани и външни разходи е съотношението между тях с течение на годините да стане показател за това колко ефективно министерството изпълнява програмите си. Вътрешните разходи са подразделени на следните общи икономически категории: персонал, издръжка, капиталови разходи. В администрираните разходи са включени текущи разходи (в т.ч. издръжка, лихви, социални разходи и стипендии и субсидии) и капиталови разходи (капиталов трансфер за общините). Външните разходи са подразделени на текущи и капиталови.

В Раздел 3 са включени няколко приложения с информация за Министерство на труда и социалната политика, в това число бюджета за 2004 година по традиционните икономическа и функционална класификации, щатните бройки по административни структури, административната структура на ведомството, обобщено представяне на показателите за изпълнение за програмите на МТСП.

Бюджет на МТСП за 2004 г.

Бюджет на Министерство на труда и социалната политика за 2004 година <u>Разходи</u>	В хиляди лева
ОБЩО РАЗХОДИ	907 279
Програми	
1. Разкриване на нови работни места и запазване на съществуващите	80 158
2. Насърчаване на предприемачеството	29 531
3. Повишаване на пригодността за заетост на работната сила	42 977
4. Заетост за социална интеграция	130 701
5. Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство	6 510
6. Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд	3 374
7. Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти	330
8. Предоставяне на социалните помощи при прилагане на диференциран подход	121 138
9. Подпомагане на семейства с деца	283 511
10. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	114 601
11. Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги	42 600
12. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда	22 446
13. Интеграция на хора с увреждания	18 345
14. Ресоциализация на други уязвими групи от населението	3 906
15. Почивна база	163
16. Администрация	6 988

Бюджет на Министерство на труда и социалната политика за 2004 година Приходи	В хиляди лева
ОБЩО ПРИХОДИ	13 000
Програми	
1. Разкриване на нови работни места и запазване на съществуващите	113
2. Насърчаване на предприемачеството	76
3. Повишаване на пригодността за заетост на работната сила	428
4. Заетост за социална интеграция	301
5. Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство	1 320
6. Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд	2
7. Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти	0
8. Предоставяне на социалните помощи при прилагане на диференциран подход	77
9. Подпомагане на семейства с деца	201
10. Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	80
11. Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги	0
12. Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда	219
13. Интеграция на хора с увреждания	20
14. Ресоциализация на други уязвими групи от населението	10 118
15. Почивна база	45
16. Администрация	0

Пилотен проект

Програмен и ориентиран към резултата бюджет на Министерство на труда и социалната политика за 2004 година

1 Основни параметри на бюджета

Разходи

През 2004 г. Министерство на труда и социалната политика ще разходва, трансферира и координира 907 279 хил. лв. от държавния бюджет за програми в областта на заетостта, трудовите отношения и социалното подпомагане. Това представлява номинално увеличение от 12 процента. Увеличеният размер на разходите се дължи на високия относителен дял на социалните разходи. Най-значително е увеличението на разходите в областта на социалното подпомагане, по-конкретно за подпомагане на семейства с деца /177% - във връзка с нормативно определеното задължение на МТСП да поеме изцяло изплащането на тези помощи/. По голяма част от останалите програми е налице намаление на разходите спрямо 2003г. Общият размер на публичните разходи през 2004 г. в сферата на труда и социалната политика ще бъде приблизително 6,3 процента от разходите на консолидирания бюджет за 2004 година, или 2,4 процента от прогнозния БВП. Заявените разходи за 2005 и 2006 г. са представени в таблица 1, като разчетите са направени на база постоянни цени за 2003 г., съгласно изискването на първия етап от разработването на тригодишната бюджетна прогноза за периода 2004 – 2006 г. В по-нататъшните раздели на доклада подробно са представени дейностите и програмите, по които ще бъдат разпределени предвидените разходи.

Таблица 1 Консолидирани разходи на МТСП за периода 2002-2006 (в хил. лв.)

	2003	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
Общо разходи на МТСП	791345	907279	1188532	1200098
От които субсидия от РБ + собствени приходи+заеми	754361	837268	1113421	1125082
% от общите разходи на консолидирания бюджет*	5,8	6,3	7,7	7,5
% от БВП	2,3	2,4	2,9	2,7

Финансиране

Собствените приходи, събирани от Министерство на труда и социалната политика възлизат на обща стойност 13 000 хил. лв. Тези приходи се генерират предимно от фонд “Социално подпомагане”, изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда” и Агенция по заетостта.

От общия размер на разходите за 2004 г. – 907 279 хил. лв., 27 411 хил. лв. са разчетени като средства от Националния фонд, включващи средства от фондовете на ЕС и кофинансиране. Делът на кофинансирането от Националния фонд ще бъде приблизително 5 847 хил. лв. Това означава, че следващата година България ще разполага с нетен трансфер от ЕС в размер на 21 584 хил. лв.

Към бюджета на МТСП в програмния му формат са отнесени директните трансфери за общините за издръжка на заведенията за социални услуги. За 2004г. средствата са разчетени в размер на 42 600 хил.лв.

* за 2005 и 2006 г. разходите по консолидираната фискална програма са разработени по постоянни (съпоставими) цени. Използвани са данните от бюджетната прогноза за периода 2004 – 2006 г.

Средствата от републиканския бюджет за социални разходи се предоставят по силата на специфични закони и се приоритизират от Министерство на труда и социалната политика.

На таблица 2 са представени всички източници на финансиране на консолидираните разходи на министерството за 2004 година.

Таблица 2 Финансиране на консолидираните разходи на МТСП (в хил. лв.)

	2003	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
Общо разходи	791345	907279	1188532	1200098
Общо финансиране	791345	907279	1188532	1200098
1. Субсидия от РБ+собствени приходи	729845	810427	1086899	1100736
2. Целева субсидия от ДБ за общините за издръжка на заведенията за социални услуги	36984	42600	56910	62580
3. Фондове на ЕС (ФАР)		21564	15088	9316
4. Кофинансиране от НФ		5847	3113	3119
5. Трансфер от НОИ	6500	6500	6500	6500
6. Заеми	18016	20341	20022	17847

Приоритети

Стратегическите приоритети на Министерство на труда и социалната политика са:

- Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост
- Повишаване качеството на труда
- Гарантиране социална защита на уязвимите групи

Фискален риск

В Таблица 4 са представени планираните от Министерството на труда и социалната политика разходи за следващите три години по стратегически цели. В Програма 16 са представени разходите на администрацията, които не могат да бъдат разпределени по конкретните стратегически цели.

Таблица 4 Преглед на консолидираните разходи на МТСП по стратегически цели (в хил.лв.)

	2003	2004	2005 Заявка МТСП	2006 Заявка МТСП
Общо разходи	791345	907279	1188532	1200098
Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост	358308	283367	405725	397221
Повишаване на качеството на труда	8936	10214	10039	9999
Гарантиране социална защита на уязвимите групи	417761	606547	765603	785728
Други програми	96	163	177	162
Администрация	6244	6988	6988	6988

Таблица 5 показва финансирането на различните стратегически цели през 2004 г.

Таблица 5 Преглед на източниците на финансиране по стратегически цели за 2004 г. (в хил.лв.)

2004	Общо	Р.Бюджет + собствени приходи	Целеви субсидии от РБ	Фондове на ЕС + кофи- нансиране от НФ	Трансфер от НОИ	Заеми
Общо разходи	907279	810427	42600	27411	6500	20341
Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост	283367	246293		26081		10993
Повишаване на качеството на труда	10214	6842		372	3000	
Гарантиране социална защита на уязвимите групи	606547	550141	42600	958	3500	9348
Други програми	163	163				
Администрация	6988	6988				

Следващите параграфи съдържат описание на стратегическите цели, следвани от министерството, от гледна точка на тяхната специфика и тенденции в развитието им. По същия начин са представени съответстващите им оперативни цели и е извършен преглед на съответните програми, попадащи във всяка една от областите на политиката.

2 Подробно описание на програмите

2.1 Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост

Политиката по заетостта през периода 2004 – 2006 г. ще бъде насочена към подобряване на функционирането на пазара на труда, повишаване на заетостта и намаляване на безработицата в съответствие с Новата стратегия в социалната политика, Управленската програма на правителството 2001 – 2005 г., Стратегията по заетостта 2004 – 2010 г. и други програмни документи. За по-голяма гъвкавост, ефективност и ефикасност и с оглед приложението на програмния подход при бюджетирането на разходите по заетостта те са агрегирани в четири програмни направления.

По своето съдържание прилаганите у нас мерки и програми в рамките на активната политика на пазара на труда съответстват на основните им позиции в икономически развитите страни. Те са насочени към регистрираните безработни, към заетите лица, които търсят нова работа и към работодателите.

Политиката по заетостта е съобразена с изискванията за адекватност към европейските и световни стандарти, отразени в Европейската стратегия по заетостта и нейните приоритетни направления, препоръките на Международната организация на труда (МОТ) и други международни организации. При определяне на приоритетите в политиката по заетостта се отчитат вече разработени програмни и стратегически документи на българското правителство – Националният план за икономическо развитие и насоките в Стратегията за развитие на човешките ресурси (2000 – 2006 г.).

Активната политика на пазара на труда се финансира от държавния бюджет и се изпълнява от Агенцията по заетостта – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити (ВРБК) към министъра на труда и социалната политика. Така е осигурена възможността програмите за заетост и за повишаване на пригодността за заетост да се изпълняват при регулярно и осигурено финансиране.

Министерство на труда и социалната политика планира да постигне тази стратегическа цел посредством изпълнението на следните две оперативни цели:

- Запазване и увеличаване на заетостта;
- Повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда.

Първата оперативна цел включва изпълнението на две програми, които са идентифицирани и формулирани съобразно дейностите, провеждани от министерството за запазване и увеличаване на заетостта в страната:

- Програма 1 – Разкриване на нови и запазване на съществуващите работни места;
- Програма 2 – Насърчаване на предприемачеството.

За повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда (втората оперативна цел), МТСП идентифицира също две програми:

- Програма 3 – Повишаване на пригодността за заетост на работната сила;
- Програма 4 – Заетост за социална интеграция.

Програмите групират дейностите и проектите, изпълнявани от ПРБК (първостепенния разпоредител с бюджетни кредити) и тези, попадащи в отговорностите на различните ВРБК.

В представената по-долу таблица са показани разходите за изпълнение на стратегическата и оперативните цели, както и тези по програмите, допринасящи за тяхното постигане.

	2003	2004	2005	2006
<i>В хиляди лева</i>				
СЦ 1 <i>Добре функциониращ пазар на труда, осигуряващ по-висока степен на заетост</i>	358308	283367	405725	397221
ОЦ 1 <i>Запазване и увеличаване на заетостта</i>	101465	109689	163074	157732
Програма 1 <i>Разкриване на нови и запазване на съществуващите работни места</i>	54602	80158	106050	101087
Програма 2 <i>Насърчаване на предприемачеството</i>	46863	29531	57024	56645
ОЦ 2 <i>Повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда</i>	256843	173678	242651	239489
Програма 3 <i>Повишаване на пригодността за заетост на работната сила</i>	29267	42977	50748	47393
Програма 4 <i>Заетост за социална интеграция</i>	227576	130701	191903	192096

2.1.1 Програма 1: Разкриване на нови работни места и запазване на съществуващите

Дейности по програмата

Целта на тази програма е насърчаване разкриването на нови работни места и запазване на съществуващите чрез субсидиране на новоразкрити работни места и осигуряване професионална квалификация на заети и безработни лица. Тук се включват дейности, проекти и подпрограми и мерки съгласно разпоредбите на Закона за насърчаване на заетостта:

- насърчаване на работодателите да разкриват работни места и да запазват заетостта след периода на субсидиране чрез предоставяне на финансови средства;
- насърчаване на работодателите да поддържат и повишават квалификацията на наетите работници и служители и да разкриват работни места за стажуване и чиракуване чрез предоставяне на финансови средства;
- реализация на програми и мерки за заетост на лица от неравнопоставените групи на пазара на труда (младежи, продължително безработни, лица с увреждания, лица над 50 годишна възраст), както и на лица от рисковите групи на пазара на труда;
- реализация на Национални програми, свързани с приоритетите на Национален план за икономическо развитие, Национален план за регионално развитие и Национален план за действие по заетостта, както и програми за заетост, ограмотвяване и професионално обучение на групи в неравнопоставено положение на пазара на труда.

В тази програма попада и проект “Красива България”, който осигурява заетост и квалификация и има силен положителен ефект по отношение публичната инфраструктура и околната среда в населените места, съответно поражда и позитивни социални и икономически резултати (например, предпоставки за развитие на локален туристически бизнес).

Тук се включват и следните проекти на ЕС по програма ФАР: “Повишаване на пригодността за заетост и насърчаване на предприемачеството на младежите” и “Създаване на база данни на пазара на труда”.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

През 2004 г. се предвижда изразходването на 60 336 хил. лв. социални разходи от държавния бюджет за осигуряване на заетост на 50 185 лица и обучение за 5 418 лица. През 2005 и 2006 г. – по 93 075 хил. лв. за осигуряване на заетост на 77 416 и обучение на 8 358 лица, съответно за всяка година.

Програма 1 Разкриване на нови работни места и запазване на съществуващите					
2	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	54 509	54 602	80 158	106 050	101 087
Вътрешни разходи	6 388	6 480	7 357	7 614	7 687
От тях: Персонал	4 194	4 194	4 938	4 938	4 938
Издръжка	2 159	2 159	2 142	2 382	2 455
Капиталови разходи	35	127	278	294	294
Администрирани разходи	48 122	48 122	60 336	93 075	93 075
От тях: Социални разходи и стипендии	48 122	48 122	60 336	93 075	93 075
Външни разходи	0	0	12 465	5 361	325
От тях: Текущи разходи	0	0	10 292	3 473	130
Капиталови разходи	0	0	2 173	1 888	195
Капиталови разходи в % от външните разходи			17.43%	35.21%	60.00%
<i>Администрирани разходи в % от общите разходи</i>	88.28%	88.13%	75.27%	87.77%	92.07%
<i>Външни разходи в % от общите разходи</i>	0.00%	0.00%	15.55%	5.06%	0.32%
<i>Капиталови разходи в % от общите разходи</i>	0.06%	0.23%	3.06%	2.06%	0.48%
Брой заети (численост на персонала)	858	858	858	858	858

Разходи по организационни единици по Програма “Разкриване на нови работни места и запазване на съществуващите”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити с	26 061	26 061	17 900	17 900	17 900
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити с	28 448	28 540	49 794	82 789	82 862
Агенция по заетостта	28 448	28 540	49 794	82 789	82 862

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма "Разкриване на нови и запазване на съществуващите работни места"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	54 509	54 601	80 158	106 050	101 087
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	54 509	54 601	67 694	100 689	100 762
- Финансиране от фондовете на ЕС (ФАР)	0	0	9 349	4 663	243
- Копинансиране от Националния Фонд	0	0	3 116	698	82

Показатели за изпълнение

Степента, в която програмата допринася за реализирането на оперативната и стратегическата цели ще се установява чрез периодично отчитане на система от следните показатели за изпълнение:

- Брой на безработните лица;
- Равнище на безработица;
- Равнище на безработица сред лицата в неравностойно положение;
- Брой заети и безработни, включени в курсове за професионално обучение;
- Брой заети и безработни, завършили курсове за професионално обучение.

Организационни задължения

За изпълнението на програмата отговорният заместник министър е г-н Румен Симеонов. Дирекция "Политика на пазара на труда" осъществява координацията и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Агенцията по заетостта.

2.1.2 Програма 2: Насърчаване на предприемачеството

Дейности по програмата

Чрез предоставяне на целева подкрепа и обучение на бъдещи предприемачи по тази програма се предвижда насърчаване на предприемаческите действия. Ще се финансират мерки и проекти, улесняващи стартирането и развитието на бизнеса чрез достъп на фирми и безработни лица до свободни финансови ресурси, консултантски услуги и обучение за придобиване на специфична професионална квалификация, поощряване на предприемачеството сред младежите и насърчаване на предприемачеството на лицата с намалена работоспособност. Застъпено е стимулирането на предприемачеството и в аграрната област.

По програмата ще продължи реализацията на:

- дейностите за насърчаването на предприемачеството по линията на Социалния инвестиционен фонд;
- дейностите за насърчаването на предприемачеството по линията на Гаранционния фонд за микрокредитиране;
- проект "Заетост чрез подкрепа на бизнеса" (J.O.B.S.) за създаване на заетост чрез стимулиране и създаване на микро и малки предприятия, посредством изграждане на предприемаческа култура сред потенциални предприемачи, предоставяне на широк кръг информационни и консултантски услуги и улесняване достъпа до кредитиране;
- проект "Алтернативна заетост", финансиран по програма ФАР на ЕС.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 2 Насърчаване на предприемачеството	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	46 851	46 863	29 531	57 024	56 645
Вътрешни разходи	4 283	4 295	2 256	2 298	2 298
От тях: Персонал	624	624	774	774	774
Издържка	3 344	3 344	1 309	1 340	1 340
Капиталови разходи	315	327	173	184	184
Администрирани разходи	42 568	42 568	26 806	52 870	49 970
От тях: Социални разходи и стипендии	16 360	16 360	9 510	14 670	14 670
Капиталови разходи	12 963	12 963	10 024	21 100	19 500
Външни разходи	0	0	469	1 856	4 377
От тях: Текущи разходи	0	0	469	1 856	2 794
Капиталови разходи	0	0	0	0	1 583
<i>Администрирани разходи в % от общите разходи</i>	<i>90.86%</i>	<i>90.84%</i>	<i>90.77%</i>	<i>92.72%</i>	<i>88.22%</i>
<i>Външни разходи в % от общите разходи</i>	<i>0.00%</i>	<i>0.00%</i>	<i>1.59%</i>	<i>3.25%</i>	<i>7.73%</i>
<i>Капиталови разходи в % от общите разходи</i>	<i>28.34%</i>	<i>28.36%</i>	<i>33.94%</i>	<i>37.32%</i>	<i>37.54%</i>
Брой заети (численост на персонала)	151	151	151	151	151

През 2004 г. се предвижда изразходването на 9 510 хил. лв. социални разходи от държавния бюджет за осигуряване на заетост на 6 266 лица и обучение за 4 988 лица. За 2005 и 2006 г. за осигуряване на заетост и обучение съответно на 9 666 и 7 695 лица по бюджета на министерството са предвидени по 14 670 хил. лв.

Продължава реализацията на дейностите за насърчаването на предприемачеството по линията на Социално инвестиционен фонд. По компонент "Инициативи за развитие на общинска инфраструктура" се реализират инициативи за подобряване на качеството и разширяване достъпа до комунални и социални услуги чрез инвестиции в инфраструктурата на местно ниво. Компонент "Инициативи за активни мерки на пазара на труда" има за цел да увеличи капацитета на човешкия капитал и да спомогне за намаляване на безработицата сред групите в неравностойно положение в контекста на променящите се икономически условия и условията на пазара на труда. За 2004 г. са разчетени 14 869 хил.лв. капиталови разходи за дейността на СИФ.

За насърчаване на предприемачеството по линията на Гаранционния фонд за микрокредитиране са разчетени 12 800 хил. лв. за 2004 г.

Разходи по организационни единици по Програма "Насърчаване на предприемачеството"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити	10 239	10 239	5 100	5 100	5 100
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити	36 612	36 624	23 962	50 068	47 168
Агенция по заетостта	6 953	6 965	5 369	10 571	10 571
Социалноинвестиционен фонд	29 659	29 659	18 593	39 497	36 597

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Насърчаване на предприемачеството”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	46 851	46 863	29 531	57 024	56 645
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	33 578	33 591	18 069	35 146	34 421
- Финансиране от Заеми	13 273	13 272	10 993	20 022	17 847
- Финансиране от фондовете на ЕС (ФАР)	0	0	430	1 434	3 286
- Кофинансиране от Националния Фонд	0	0	39	422	1 091

Показатели за изпълнение

Проследяването на социалната ефективност от реализирането на програмата ще се установява чрез периодично отчитане на система от следните показатели за изпълнение:

- Брой безработни лица, започнали самостоятелна стопанска дейност;
- Брой заети и безработни, включени в курсове за професионално обучение във връзка с предмета на дейност;
- Брой заети и безработни, завършили курсове за професионално обучение във връзка с предмета на дейност.

Организационни задължения

За изпълнението на програмата отговорният заместник министър е г- н Румен Симеонов. Дирекция “Политика на пазара на труда” осъществява координацията и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Агенцията по заетостта и Социалноинвестиционния фонд.

2.1.3 Програма 3: Повишаване на пригодността за заетост на работната сила

Дейности по програмата

Дейностите по програмата са насочени към повишаване на пригодността за заетост на работната сила, повишаване на производителността на труда и намаляване на неравновесието на пазара на труда между търсене и предлагане на работна сила. Подобряване на пригодността за заетост е един от основните фактори за повишаване равнището на заетост и намаляване на безработицата.

За повишаване пригодността за заетост на работната сила ще се прилагат действия за развитие на системата за професионално обучение на заети и безработни лица, включване на младежи в програми за компютърно обучение, съчетаване на оgramотияване и квалификация за нискообразованите групи от безработни лица, заетост и преквалификация на съкратени лица вследствие приватизацията на големи фирми и обучение на възрастни по насоките за учене през целия живот във връзка с новите програми за активно стареене.

В рамките на програмата се включват и дейностите на:

- Учебната база “Манастирски ливади” като необходимо звено за икономически ефективно и ефикасно провеждане на обучение, изследователска и конферентна дейност в областта на политиката на пазара на труда (в т.ч. и на международно равнище);
- Българо-германските центрове за професионално обучение в градовете Пазарджик, Плевен и Стара Загора;

- Проектите на ЕС “Професионална квалификация” и “Насърчителни мерки на общността в сферата на заетостта”.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 3 Повишаване на пригодността за заетост на работната сила	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	27 415	29 267	42 977	50 748	47 393
Вътрешни разходи	5 576	7 429	6 654	6 797	6 837
От тях: Персонал	3 191	3 191	3 740	3 740	3 740
Издръжка	2 321	2 321	2 386	2 526	2 577
Капиталови разходи	65	1 917	527	531	520
Администрирани разходи	21 839	21 839	23 176	35 740	35 740
От тях: Социални разходи и стипендии	21 839	21 839	23 176	35 740	35 740
Капиталови разходи	0	0	0	0	0
Външни разходи	0	0	13 147	8 211	4 815
От тях: Текущи разходи	0	0	12 909	6 546	3 366
Капиталови разходи	0	0	238	1 665	1 449
Брой заети (численост на персонала)	691	691	691	691	691

През 2004 г. се предвижда изразходването на 23 176 хил. лв. социални разходи от държавния бюджет за осигуряване на заетост на 979 лица и обучение за 34 49 лица. За 2005 и 2006 г. ще са необходими по 35 740 хил. лв. За всяка година за осигуряване на заетост на 1 510 и обучение на 53 214 лица на година.

Разходи по организационни единици по Програма “Повишаване на пригодността за заетост на работната сила”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	27 415	29 267	29 830	42 537	42 577
Агенция по заетостта	25 426	25 478	27 310	40 023	40 063
Учебна база за квалификация и преквалификация “Манастирски ливади”	172	1 972	418	412	412
Българо-германски център за професионално обучение – Пазарджик	563	563	653	653	653
Българо-германски център за професионално обучение – Плевен	666	666	767	767	767
Българо-германски център за професионално обучение – Стара Загора	589	589	682	682	682

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Повишаване на пригодността за заетост на работната сила”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	27 415	29 267	42 977	50 748	47 393
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	27 415	29 267	29 830	42 537	42 577
- Финансиране от фондовете на ЕС (ФАР)	0	0	10 846	7 134	3 872
- Кофинансиране от Националния Фонд	0	0	2 301	1 077	944

Показатели за изпълнение

Ефектът от реализиране на програмата ще се измерва чрез следните показатели за изпълнение:

- Брой на безработните лица;
- Равнище на безработица;
- Брой заети и безработни, включени в курсове за професионално обучение;
- Брой заети и безработни, завършили курсове за професионално обучение.

Организационни задължения

За изпълнението на програмата отговорният заместник министър е г- н Румен Симеонов. Дирекция “Политика на пазара на труда” осъществява координацията и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Агенцията по заетостта, Учебна база “Манастирски ливади” и Българо-германските центрове за професионално обучение.

2.1.4 Програма 4: Заетост за социална интеграция

Дейности по програмата

Изразходването на средства за активна политика на пазара на труда осигурява не само заетост и по-квалифицирана работна сила, но и спестяване на разходи за обезщетения при безработица, социални помощи и други плащания, както и осигуряване на постъпления от осигурителни плащания, извършвани от работодателите за наетите на работа по програми и мерки за заетост, данъчни отчисления и др. Подобни. Съществен ще е икономическият и социален ефект от дейността на възникналите малки фирми и устойчивото развитие на съществуващите. Като цяло разходите за активна политика на пазара на труда през периода 2004 – 2006 г. ще са с голяма възвращаемост и висока обществена ползност.

И през 2004 г. ще продължи да се изпълнява Националната програма “От социални помощи към осигуряване на заетост” – за предоставяне на възможности на дълготрайно безработни лица на социално подпомагане да работят и получават трудови възнаграждения вместо помощи и осигуряване на възможности за професионална квалификация и ограмотяване. Ползният ефект от програмата се изразява в увеличаване на трудовата мотивация и придобиване на трудови умения сред лицата контингент на социалното подпомагане, намаляване на разходите на системата за социално подпомагане, придобиване на осигурителен стаж на дълготрайно безработни лица. През 2003 г. по Националната програма “От социални помощи към осигуряване на заетост” са започнали работа 100 000 лица.

Необходимо е продължение на програмата “От социални помощи към осигуряване на заетост” като се осигури заетост най-малко на 90 000 души, тъй като:

- програмата е планирана и обявена пред обществото за 3 години;

- показва ефективността си за 2003 г., въпреки че едва през м. Септември се достигна максимумът;
- освобождаването на около 40 000 души през месец януари 2004 г. ще повиши безработицата с около 2 пункта и тя отново ще достигне ниво от приблизително 15%;

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 4 Заетост за социална интеграция	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	234 540	227 576	130 701	191 903	192 096
Вътрешни разходи	16 926	17 170	19 501	20 366	20 559
От тях: Персонал	11 124	11 124	13 095	13 095	13 095
Издръжка	5 711	5 711	5 667	6 303	6 497
Капиталови разходи	92	336	738	968	968
Администрирани разходи	217 614	210 406	111 200	171 537	171 537
От тях: Социални разходи и стипендии	217 614	210 406	111 200	171 537	171 537
Администрирани разходи в % от общите разходи	92.8%	92.5%	85.1%	89.4%	89.3%
Капиталови разходи в % от общите разходи	0.0%	0.1%	0.6%	0.5%	0.5%
Брой заети (численост на персонала)	2 275	2 275	2 275	2 275	2 275

Изпълнението на програмата “От социални помощи към осигуряване на заетост” изисква финансови средства в размер на 186 200 хил. лв. Поради наложените бюджетни ограничения обемът на програмата за 2004 г. е съобразен с наличните средства – 111 200 хил. лв. Налице е недостиг от 75 000 хил.лв. Необходими са средства за финансиране и на останалите проекти и мерки, насочени към рисковите групи на пазара на труда. През 2005 г. и 2006 г. се предвижда средствата по програмата да достигнат 171 537 хил. лв. За осигуряване на заетост на 87 929 лица и обучение на 5 276 лица.

Разходи по организационни единици по Програма “Заетост за социална интеграция”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	234 540	227 576	130 701	191 903	192 096
Агенция по заетостта	234 540	227 576	130 701	191 903	192 096

Финансиране на външните капиталови разходи по “Заетост за социална интеграция”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	234 540	227 576	130 701	191 903	192 096
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	234 540	227 576	130 701	191 903	192 096

Показатели за изпълнение

- Брой на дълготрайно безработните лица на социално подпомагане, включени в програмата;
- Равнище на безработица;

- Равнище на безработица сред дълготрайно безработните лица;
- Брой дълготрайно безработни, включени в курсове за професионално обучение и ограмотяване;
- Брой дълготрайно безработни, завършили курсове за професионално обучение и ограмотяване.

Организационни задължения

За изпълнението на програмата отговорният заместник министър е г-н Румен Симеонов. Дирекция “Политика на пазара на труда” осъществява координацията и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Агенцията по заетостта.

2.2 Повишаване на качеството на труда

Министерството на труда и социалната политика разработва, координира и провежда държавната политика в областта на труда. Постигането на тази стратегическа цел е пряко свързано с:

- провеждане на активна политика, насочена към опазване здравето, работоспособността и живота на работещите;
- въвеждане на съвременни форми на контрол;
- усъвършенстване на формите и разширяване на инфраструктурата от звена за консултиране и подпомагане на работодатели и др.;
- предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти.

За реализацията на поставената стратегическа цел ще се изпълнят две оперативни цели:

- Безопасност и здраве при работа;
- Усъвършенстване на социалния диалог на ниво предприятие.

Безопасността и здравето при работа / първа оперативна цел/ е един от основните акценти в съвременната социална политика на Република България. Политиката на правителството в областта на безопасните и здравословни условия на труд е декларирана с “Насоки за развитие на дейността за безопасност и здраве при работа в периода до 2006 г.” и хармонира с основните акценти в стратегията на Комисията по здраве и безопасност при работа на Европейския съюз.

Създаването на повече и по-добри работни места и въвеждане на съвременни системи за управление е една от основните цели на правителството, а безопасността и здравето при работа е основен елемент по смисъла на качеството на труда и е сред индикаторите за “инвестиране в качество”. „Благосъстоянието при работа“ е координиращ елемент на всички разнообразно насочени дейности на политика на Министерството на труда и държавата, преследващи защитни цели и мотивация към труд. Целта е повишаване качеството на всеки вид труд и трайно подобряване състоянието на всички елементи на това понятие. Провеждането на целенасочена социална политика и реализиране на качеството в дейността за безопасност и здраве при работа е сериозна стъпка към развитие на мотивацията и конкурентноспособността на българския работодател. Това е многообразен и сложен процес, свързан с осъществяване на съвкупност от законодателни, организационно-икономически, технически и здравни мероприятия.

В изпълнение на поетите задължения на нашата страна, свързани с кандидатстването ни за членство в Европейския съюз и съгласно Програмата за внедряване достиженията на Европейското право до 2006 г. в нашето законодателство предстои да бъдат въведени и редица директиви на Европейския съюз в областта на безопасността и здравето при работа.

Съществен дял в цялостния пакет от национални нормативни актове в областта на безопасността и здравето при работа са правилниците по безопасност на труда, които в периода до 2006 г. ще бъдат актуализирани и осъвременени. Ще се въведат специфични допълнителни изисквания за безопасност и здраве при работа в съответствие с транспонираното на европейско законодателство, без да се

ограничават отговорността и свободата на работодателите да изпълняват общите изисквания за безопасност и здраве при работа по подходящ за специфичните условия начин.

Цялостното въвеждане на изискванията на Европейското законодателство е свързано с разработване и прилагане на превантивни форми и механизми за оценка и стратегически анализ на въздействието от въвеждане на изискванията на нормативните документи, свързани с безопасността и здравето при работа. Целта е етапно въвеждане на единство с Европейското право в областта на законодателството, организацията на дейността и осигуряване прилагането на нормите и изискванията в процеса на труда.

За реализиране на тази оперативна цел са разработени две програми, които са включени в бюджета на Министерството на труда и социалната политика за изпълнение в периода до 2006 г. Програмите са многогодишни и се изпълняват и по бюджета за 2003 г.

- Програма 5 – Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство;
- Програма 6 – Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд;

За реализиране на втората оперативна цел министърът на труда и социалната политика съвместно с организациите на работодателите и на работниците и служителите осъществява превенция и политика по ограничаване и разрешаване на възникнали колективни трудови спорове чрез Националния институт за помирение и арбитраж.

Превенцията и ограничаването на колективните трудови конфликти е дейност с голям социално икономически ефект. Ненамесата в трудови спорове, при които има изразен конфликт на интереси, може да доведе до стачни действия и да се отрази неблагоприятно върху нормалната дейност на икономиката, а също да затрудни обичайната дейност на други субекти от обществения живот.

Една от стратегическите цели на Министерството на труда и социалната политика е повишаване на качеството на труда. Един от пътищата за нейното постигане е усъвършенстване на индустриалните отношения чрез провеждане на активен социален диалог, което ще спомогне да се реализира и развива системата за предотвратяване и ограничаване на трудовите конфликти. От състоянието на социалния диалог зависи доколко социалните партньори ще съумеят да ограничат и предотвратят трудовите конфликти, за да не се стига до крайни форми на протест. Усилията са насочени към минимизиране на икономическите вреди и повишаване на социалната сигурност и стабилност.

За усъвършенстване на социалния диалог на ниво предприятие Министерството на труда и социалната политика идентифицира и формулира следната програма:

- Програма 7 – Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти;

	2003	2004	2005	2006
<i>В хиляди лева</i>				
СЦ 2 <i>Повишаване на качеството на труда</i>	8936	10214	10039	9999
ОЦ 3 <i>Безопасност и здраве при работа</i>	8696	9884	9612	9612
Програма 5 <i>Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство</i>	5499	6510	6610	6610
Програма 6 <i>Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд</i>	3197	3374	3002	3002
ОЦ 4 <i>Усъвършенстване на социалния диалог на ниво предприятие</i>	240	330	427	387
Програма 7 <i>Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти</i>	240	330	427	387

2.2.1 Програма 5: Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство

Дейности по програмата

Програмата ще подпомогне изпълнението на един от приоритетите в социалната политика на правителството за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, като елемент от политиката за осигуряване на „благосъстояние“ при работа.

Програмата цели повишаване обхвата, качеството и ефективността на контролната дейност. Тя се осъществява чрез реализиране на следните мерки:

- ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и по осъществяване на трудовите правоотношение;
- осъществяване на специализиран контрол по спазване на изискванията на Закона за насърчаване на заетостта;
- провеждане на консултации и даване на помощ на работодателите и работещите;

Дейностите, заложи в програмата се изпълняват и по бюджета за 2003 г., и ще продължат да се изпълняват до 2006 г. По данни на Националния статистически институт в Р.България има 238 129 стопански субекта¹. По информация на Националния осигурителен институт като осигурители са регистрирани 170 329 стопански субекта².

За постигане на поставената цел и успешното и ефективно реализиране на предвидените мерки ще се използват следните инструменти:

- етапно въвеждане на единство с Европейското право в областта на законодателството, организацията на дейността и осигуряване прилагането на нормите и изискванията в процеса на труда;
- провеждане на 3 национални и 90 областни инспекционни кампании по спазване на трудовото законодателство годишно;
- увеличаване броя на планираните проверки на предприятия с около 10 % за всяка година спрямо предходната.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 5 Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610
Вътрешни разходи	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610
От тях: Персонал	3 617	3 617	4 387	4 387	4 387
Издръжка	1 681	1 682	1 908	2 008	2 008
Капиталови разходи	200	200	215	215	215
Капиталови разходи в % от общите разходи	3.6%	3.6%	3.3%	3.3%	3.3%
Брой заети (численост на персонала)	591	591	650	650	650

Приходите на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ са предимно от наложени глоби за нарушение на изискванията на Кодекса на труда (КТ), Закона за здравословни и безопасни условия на труд и Закона за насърчаване на заетостта. Те се събират на основание на чл. 416, ал. 5 от КТ. Наказателните постановления се съставят от ИА „ГИТ“.

¹ данните са валидни към 31.12.2001 г.

² данните са валидни към 23.06.2003 г.

Разходи по организационни единици по Програма “Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610
Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Ефективен контрол по спазване на трудовото законодателство”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610
Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	5 498	5 499	6 510	6 610	6 610

Показатели за изпълнение

Успешното реализиране на дейностите по програмата ще доведе до ефективност на контролната дейност, измерима със следните показатели за изпълнение:

- Увеличен брой на извършваните проверки и обхванатите с тях предприятия;
- Намален брой на допусканите нарушения.

Условия за реализиране целите на програмата

С наличните ресурси ИА „ГИТ“ е в състояние годишно да проверява едва 11 % от регистрираните в Националния статистически институт предприятия или 15 % от регистрираните в Националния осигурителен институт осигурители. Необходимо е укрепване на административния капацитет на ИА „Главна инспекция по труда“ – увеличаване на числеността на инспекторския състав, обучение на служителите от ИА „ГИТ“, техническо оборудване и др.

Организационни задължения

Министърът на труда и социалната политика осъществява цялостен контрол по спазване на трудовото законодателство чрез Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”. Агенцията е ВРБК към министъра на труда и социалната политика. Отговорен заместник министър е г-н Валери Апостолов.

2.2.2 Програма 6: Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд

Дейности по програмата

По програмата се предвижда изпълнение на следните дейности:

- финансиране на проекти и програми за подобряване условията на труд с браншова значимост и приложимост на резултатите;
- финансиране на програми за превенция;

- финансиране до 20 на сто от стойността на проекти за подобряване на условията на труд в отделни предприятия с конкретна практическа приложимост и висок социален ефект на резултатите на ниво бранш.

Предвидените мерки ще се реализират чрез проекти за:

- проучване и предлагане на решения за подобряване качеството в организацията на работата по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;
- обучение на инспектори по труда за въвеждане на съвременни форми и организация за повишаване ефективността на контрола;
- обучение на представители на министерства и ведомства, на организациите на работниците и служителите и на работодателите;
- реконструкция и модернизация на обекти, внедряване на нови технологии, машини и съоръжения.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програми

Програма 6 Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	3 197	3 197	3 374	3 002	3 002
Вътрешни разходи	3 197	3 197	3 002	3 002	3 002
От тях: Персонал	6	6	90	90	90
Издържка	3 191	3 191	2 912	2 912	2 912
Външни разходи	0	0	372	0	0
От тях: Текущи разходи	0	0	372	0	0
Външни разходи в % от общите разходи			11.0%		
Брой заети (численост на персонала)	41	51	51	51	51

Предвидените бюджетните разходи за 2004, 2005 и 2006 година са по 3 002 хил. лв. за всяка година.

Дейностите, заложи в програмата се изпълняват и по бюджета за 2003 г., и ще продължат да се изпълняват до 2006 г.

Разходи по организационни единици по Програма "Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	3 197	3 197	3 002	3 002	3 002
Фонд "Условия на труд"	3 197	3 197	3 002	3 002	3 002

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Ефективна система за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	3 197	3 197	3 374	3 002	3 002
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	197	197	2	2	2
- Трансфер от НОИ	3000	3000	3000	3000	3000
- Финансиране от фондовете на ЕС (ФАР)	0	0	372	0	0

Показатели за изпълнение

Индикатор за резултатите от реализираните дейности

- Брой проекти, финансирани от фонд „Условия на труд“.

Индикатори за ползите от реализираната програма са:

- Брой обучени представители на министерства и ведомства, на организациите на работниците и служителите и на работодателите;
- Брой реконструирани и модернизирани обекти;
- Брой внедрени нови технологии, машини и съоръжения.

Организационни задължения

Към министъра на труда и социалната политика е създаден фонд “Условия на труд” за финансиране на проекти, програми и други мероприятия за подобряване условията на труд. Фондът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Отговорен заместник министър за изпълнението на програмата е г-н Валери Апостолов.

2.2.3 Програма 7: Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти

Дейности по програмата

С изпълнението на тази програма МТСП цели реализиране и развитие на система за предотвратяване и ограничаване на трудови конфликти. Основната дейност за реализиране на поставената цел е посредничеството и арбитража при уреждане на колективните трудови спорове. По програмата се предвижда реализацията на следните дейности за:

- укрепване на административния капацитет на Националния институт за помирение и арбитраж и разработване на правила, норми и критерии, свързани с посредничеството и арбитража;
- събиране, съхраняване, анализиране и класифициране на информация, свързана с трудовите спорове;
- повишаване квалификацията на посредниците и арбитражите към НИПА;
- повишаване квалификацията на представители на синдикални и работодателски организации за водене на ефективни и ефикасни непосредствени преговори;
- сътрудничество с международни институции и организации с цел реализация на добрата международна практика в областта на уреждането на колективните трудови спорове;
- консултации на страните по колективното трудово договаряне.

Въздействието на програмата върху обществото може да се характеризира с:

- наличие на обща социална отговорност;
- наличие на партньорство между всички участници в труда.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 7 Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	0	240	330	427	387
Вътрешни разходи	0	240	330	427	387
От тях: Персонал	0	91	222	228	228
Издръжка	0	99	98	149	149
Капиталови разходи	0	50	10	50	10
Капиталови разходи в % от общите разходи		20.9%	3.0%	11.7%	2.6%
Брой заети (численост на персонала)		42	42	42	42

Дейностите, заложи в програмата се изпълняват и по бюджета за 2003 г., и ще продължат да се изпълняват до 2006 г. Нарастването на разходите се обосновава с:

- очакваната законодателна промяна в дейността на Националния институт за помирение и арбитраж (НИПА), според която посредничеството ще стане задължителна процедура при уреждане на колективните спорове и ще изисква назначаването на щатен персонал от посредници и арбитри към института;
- значителното разширяване на превантивната и изследователската дейности на НИПА;
- значително нарастване на броя на командировките, семинарите и обучението на персонала, посредниците, арбитрите и представителите на социалните партньори;
- нарастване на нуждата от висококвалифицирани консултантски услуги.

Разходи по организационни единици по Програма “Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	0	240	330	427	387
Национален институт за помирение и арбитраж	0	240	330	427	387

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Предотвратяване и ограничаване на колективните трудови конфликти”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	0	240	330	427	387
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	0	240	330	427	387

Показатели за изпълнение

Резултатите от реализираните дейности ще се измерват чрез следните показатели за изпълнение:

- Брой проведени обучения;
- Брой обучени посредници и арбитри;
- Брой разрешени колективни трудови конфликти;
- Брой утвърдени правила, норми и критерии, свързани с посредничеството и арбитража.

Организационни задължения

Националният институт за помирение и арбитраж е конституиран от април 2003 г. Институтът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Отговорен заместник министър по изпълнението на програмата е г-н Валери Апостолов.

2.3 Гарантиране социална защита на уязвимите групи

За да гарантира социална защита на уязвимите групи, МТСП предвижда осигуряването на социална защита на лицата и семействата, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами или чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество или с помощта на задължените по закон да ги издържат лица, да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности.

Въвеждането на диференциран подход при подпомагане на различните рискови групи от населението намери конкретна реализация в промените на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане. Чувствително се увеличиха помощите на хората, които са в най-тежко социално положение – самотно живеещите възрастни хора, хората с увреждания и самотните родители с деца до 3-годишна възраст.

Безработните лица, които получават месечни помощи се включват в програми за заетост, утвърдени от министъра на труда и социалната политика. Осигуряването на заетост на подпомаганите лица ще бъде в приоритетите на министерството и през 2004 г.

Осигуряването на средства за отопление на хората в тежко социално положение е един от приоритетите на държавната политиката по социална защита на населението. През последните години се наблюдава увеличение на лицата, които се нуждаят от целева социална защита през зимния период и предвид това МТСП разработи програма за целево енергийно подпомагане на уязвимите групи от населението.

За постигането на тази стратегическа цел МТСП идентифицира три оперативни цели:

- По-добра целенасоченост на социалните помощи;
- Предотвратяване на социалната изолация чрез предоставяне на социални услуги;
- Социална интеграция на рисковите групи от населението.

Програмите за изпълнение на първата оперативна цел са:

- Програма 8 Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход;
- Програма 9 Подпомагане на семейства с деца;
- Програма 10 Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи.

Инструмент за постигане на втората оперативна цел е програма:

- Програма 11 Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги;

В изпълнение на трета оперативна цел – “Социална интеграция на рисковите групи от населението” МТСП идентифицира следните три програми:

- Програма 12 Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда;
- Програма 13 Интеграция на хора с увреждания;
- Програма 14 Ресоциализация на други уязвими групи от населението.

	2003	2004	2005	2006
<i>В хиляди лева</i>				
СЦ 3 Гарантиране социална защита на уязвимите групи	417761	606547	765603	785728
ОЦ 5 По-добра целенасоченост на социалните помощи	346813	519250	633619	644639
Програма 8 Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	126215	121138	157569	155289
Програма 9 Подпомагане на семейства с деца	103138	283511	333241	333241
Програма 10 Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	117460	114601	142809	156109
ОЦ 6 Предотвратяване на социалната изолация чрез предоставяне на социални услуги	36984	42600	56910	62580
Програма 11 Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги	36984	42600	56910	62580
ОЦ 7 Социална интеграция на рисковите групи от населението	33964	44697	75074	78509
Програма 12 Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда	11051	22446	28998	31798
Програма 13 Интеграция на хора с увреждания	19078	18345	39145	39145
Програма 14 Ресоциализация на други уязвими групи от населението	3835	3906	6931	7566

2.3.1 Програма 8: Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход

Дейности по програмата

Програмата се реализира чрез предоставянето на месечни, целеви и еднократни помощи след преценка на доходното, имущественото и здравословното състояние, възрастта, семейното положение и трудовата заетост на подпомаганите лица и семейства, които са в най-тежко социално положение. Акцентира се върху конкретната социална работа и преценка на всеки индивидуален случай с цел изготвяне на обективна оценка на социалния, имуществен и здравен статус на подпомаганите лица и семейства. Конкретните дейности по програмата са:

- организиране обработването на молбите-декларации на гражданите;
- координиране работата на дирекциите “Социално подпомагане” с другите институции - МВР, данъчни служби, общини, неправителствените организации и други;
- идентифициране на контингента подпомагани лица и семейства чрез извършването на социална анкета;
- контрол по отпускането на помощите - установяване на нарушения и санкциониране на нарушителите.

Чрез финансиране по програма “Действия на Общността за насърчаване на сътрудничеството между страните-членки да се борят със социалната изолация” през 2004 г. се предвижда провеждане на новото Европейско проучване “Статистика на приходите и условията на живот” (SILK), съвместно с ЕВРОСТАТ. Получените резултати ще могат да се използват за усъвършенстване на програмата за социално подпомагане.

Обхват на програмата

По прогнозен разчет се очаква програмата да обхване около 550 хиляди човека през 2004 г., 520 000 през 2005 г. и 490 000 през 2006 г. В рамките на ограничения бюджетен ресурс за 2004 г. ще се

наложи редуциране броя на подпомаганите лица до 490 000 при относително запазване на средния размер на отпусканите помощи.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 8 Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	101 376	126 215	121 138	157 569	155 289
Вътрешни разходи	676	7 351	9 443	9 569	9 589
От тях: Персонал	337	5 099	6 370	6 370	6 370
Издръжка	307	1 675	2 536	2 558	2 578
Капиталови разходи	32	577	537	640	640
Администрирани разходи	100 700	118 864	111 695	148 000	145 700
От тях: Социални разходи и стипендии	100 700	118 864	111 695	148 000	145 700
Администрирани разходи в % от общите разходи	99.3%	94.2%	91.4%	93.9%	93.8%
Брой заети (численост на персонала)	86	1 371	1 371	1 371	1 371

Предвижда се средствата за целеви помощи (за транспортно обслужване, за телефонни услуги, за плащане на общински наем и за балнеолечение на лица с трайни увреждания) да се редуцират на 9.6 млн. лв. през 2004 г. при запазване на броя на бенефициентите. Размерът на разчетените средства за реализиране на програмата през 2004 г. е 111.7 млн. лв., т.е. с 29.9 млн. лв. по – малко спрямо очакваното изпълнение на бюджет 2003.

В съответствие на направените прогнозни разчети и в рамките на утвърдения разходен таван за 2004 г. (РМС № 580 от 2003 г.) за 2004 г. се предвижда размерът на средствата по тази програма да бъде 100,6 млн. лв., за 2005 г. ще са необходими 148, 0 млн. лв. и за 2006 г. – 145,7 млн. лв.

Гъвкавостта на разходите по програмата се определя от възможностите за:

- повишаване на индивидуалните коефициенти за подпомагане на уязвимите групи от населението и
- предоставяне на помощите в натура в случаите, когато същите не се използват по предназначение.

Разходи по организационни единици по Програма “Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити	101 376	126 215	121 138	157 569	155 289
Агенция за социално подпомагане	101 146	125 985	120 859	157 268	154 968
Агенция за чуждестранна помощ	230	230	279	301	321

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма "Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	101 376	126 215	121 138	157 569	155 289
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	101 376	126 215	121 138	157 569	155 289

Програмата се финансира със средства от републиканския бюджет и не се очакват постъпления на други приходи по нея.

Показатели за изпълнение

- Брой подпомагани лица и семейства;
- Относителен дял на заповедите за отказ от общия брой подадени молби за подпомагане;
- Брой на обжалваните заповеди за отказ на отпускане на помощ;
- Брой на санкционираните нарушители.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция "ПССЗ" извършва координация на дейностите по програмата и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение (в т.ч. контрола) на програмата е възложено на Агенцията за социално подпомагане.

2.3.2 Програма 9: Подпомагане на семейства с деца

Дейности по програмата

Програмата е насочена към подпомагането на семействата с деца. Изпълнението ѝ се регламентира със Закона за семейни помощи за деца. Реализира се чрез предоставяне на еднократни помощи при раждане на дете, месечни помощи за деца до 18 години и месечни помощи за отглеждане на деца до 1 година. Тя е насочена към семейства, чиито средномесечен доход е по-нисък от нормативно определен размер на граница за достъп, определян ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България. Създадени са законовите предпоставки за целенасочено изразходване на средствата за подпомагане на семействата при определени условия, които стимулират отглеждането на децата в семейна среда и насърчават училищната заетост. През 2003 г. програмата се реализира съвместно от МТСП, НОИ и МОН.

От 01.01.2004 г. МТСП чрез АСП изцяло ще осъществява изпълнението на програмата. В резултат на това териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане ще обслужват допълнително над 900 хил. семейства, които досега са били в системите на НОИ и МОН.

Конкретните дейности по програмата са:

- организиране на обработването на молбите-декларации на правоимащите лица и семейства;
- координиране на работата на дирекциите "Социално подпомагане" с другите институции - МВР, данъчни служби, общини;
- контрол по предоставянето на помощите - установяване на нарушения и санкциониране на нарушителите.

Обхват на програмата

Очаква се чрез програмата да се осигурят помощи за 1 156 603 деца през 2004 г., 1 155 727 през 2005 г. и 1 155 000 през 2006 г. като средният размер на помощта се увеличи от 15,00 лв. през 2003 г. на 20,00 лв. през 2006 г.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 9 Подпомагане на семейства с деца	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	88 198	103 138	283 511	333 241	333 241
Вътрешни разходи	998	15 938	20 511	20 741	20 741
От тях: Персонал	444	11 100	13 902	13 902	13 902
Издръжка	484	3 546	5 429	5 429	5 429
Капиталови разходи	71	1 292	1 180	1 410	1 410
Администрирани разходи	87 200	87 200	263 000	312 500	312 500
От тях: Социални разходи и стипендии	87 200	87 200	263 000	312 500	312 500
Администрирани разходи в % от общите разходи	98.9%	84.5%	92.8%	93.8%	93.8%
Капиталови разходи в % от общите разходи	0.1%	1.3%	0.4%	0.4%	0.4%
Брой заети (численост на персонала)	118	2 993	2 993	2 993	2 993

През 2004 г. се предвижда да се запази доходната граница от 200 лв. и съответно относителният обхват на децата до 18 години - 1 034 000. Предвижда се размерът на семейните помощи за деца до 18 години през 2004 г. да нарасне от 15 лв. на 18 лв.

Средствата за реализиране на програмата нарастват от 261 млн. лв. през 2003 г. (общо по бюджетите на МТСП, НОИ и МОН) на 263 млн. лв. през 2004 г. при относително запазване на броя на бенефициентите.

В съответствие на направените прогнозни разчети и в рамките на утвърдения разходен таван за 2004 г. (РМС № 580 от 2003 г.) за 2004 г. се предвижда размерът на средствата по тази програма да бъде 263,0 млн. лв., за 2005 г. ще са необходими 312,5 млн.лв. и за 2006 г. – 312,5 млн.лв.

Повишаването на доходите на семействата при равни други условия ще даде възможност да се повишава доходната граница за достъп и/или размера на отпускните помощи. По този начин ще може да се осигури много по-ефективна целева защита на семействата при отглеждане и възпитание на децата в дома.

Програмата се финансира със средства от републиканския бюджет и не се очаква постъпление на други приходи по нея.

Гъвкавостта на разходите по програмата се определя от:

- оптималните срокове за подаване на молби–декларации - веднъж на 6 месеца;
- възможността за повишаване както на доходната граница за достъп, така и на размера на месечната помощ за отглеждане на дете до 18 г., които се определят ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България.

Разходи по организационни единици по Програма "Подпомагане на семейства с деца"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити	88 198	103 138	283 511	333 241	333 241
Агенция за социално подпомагане	88 198	103 138	283 511	333 241	333 241

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма "Подпомагане на семейства с деца"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	88 198	103 138	283 511	333 241	333 241
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	88 198	103 138	283 511	333 241	333 241

Показатели за изпълнение

- Брой подпомагани семейства и деца в тях;
- Брой деца, за които се изплащат помощи по ЗСПД.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция "ПССЗ" извършва координация на дейностите по програмата и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение (в т.ч. контрола) на програмата е възложено на Агенцията за социално подпомагане.

2.3.3 Програма 10: Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи

Дейности по програмата

Целта на програмата е да се осигури отопление през зимния период на хората в най-тежко социално положение като се компенсира на 100% увеличението на цените на енергоносителите. Гарантирано е правото на личен избор на подпомаганите лица за вида на ползваното отопление. Осигурена е възможност за набавяне на необходимите количества твърди горива преди началото на отоплителния сезон. С оглед осигуряване на целевото разходване на средствата по програмата полагаемите помощи се превеждат директно на доставчиците на горива и енергия.

През 2003 г. министърът на труда и социалната политика утвърди Наредба № 5 за условията и реда за отпускане на целеви помощи за отопление /обн. ДВ, бр. 53 от 10.06.2003 г./. Наредбата е съгласувана с министъра на финансите и министъра на енергетиката и енергийните ресурси. Размерът на целевите помощи за отопление е съобразен с промените в цените на електроенергията през периода 2003-2004 г.

Програмата се реализира на основание на Наредба № 5/2003 г. на министъра на труда на труда и социалната политика, заповеди за конкретния размер на помощта, издавани ежегодно за всеки отоплителен сезон, съгласувано с министъра на финансите и министъра на енергетиката и енергийните ресурси. Програмата се реализира чрез предоставянето на целева енергийна помощ, чийто размер е съобразен с промените на цените на енергоносителите. Тя се отпуска със заповед на

директора на Дирекция "Социално подпомагане" след преценка на доходното, имущественото, здравословното състояние, възрастта, семейното положение и трудовата заетост на подпомаганите.

Конкретните дейности по програмата са свързани с:

- организиране на приемането и обработването на молбите-декларации на гражданите;
- координиране на работата на дирекциите "Социално подпомагане" с другите институции - МВР, данъчни служби, общини;
- идентифициране на контингента подпомагани лица и семейства чрез извършването на социална анкета;
- контрол по целевото разходване на помощите - установяване на нарушения и санкциониране на нарушителите.

Обхват на програмата

Предвижда се за 2004 г. броят на подпомаганите лица и семейства да бъде 670 000, през 2005 г. – 640 000 и през 2006 г. – 600 000.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 10 Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	110 467	117 460	114 601	142 809	156 109
Вътрешни разходи	467	7 460	9 601	9 709	9 709
От тях: Персонал	208	5 196	6 507	6 507	6 507
Издържка	227	1 660	2 541	2 541	2 541
Капиталови разходи	33	605	552	660	660
Администрирани разходи	110 000	110 000	105 000	133 100	146 400
От тях: Социални разходи и стипендии	110 000	110 000	105 000	133 100	146 400
Администрирани разходи в % от общите разходи	99.6%	93.6%	91.6%	93.2%	93.8%
Брой заети (численост на персонала)	55	1 401	1 401	1 401	1 401

Средният месечен размер на целевата помощ се очаква да нарасне от 26.82 лв. през 2003 г. на 31.34 лв. през 2004 г. Общият размер на разчетените средства за реализиране на програмата се редуцира от 110.0 млн. лв. през 2003 г. до 105.0 млн. лв. през 2004 г., за 2005 г. ще са необходими 133,1 млн. лв. и за 2006 г. – 146,4 млн. лв. В съответствие на направените прогнозни разчети и в рамките на утвърдения разходен таван за 2004 г. (РМС № 580 от 2003 г.) за 2004 г. се предвижда размерът на средствата по тази програма да бъде 105,0 млн. лв., за 2005 г. и за 2006 г. – по 110,0 млн. лв.

Гъвкавостта на разходите по програмата се определя от:

- оптималните технологични срокове;
- възможността за самостоятелен избор на ползваното отопление от страна на гражданите;
- възможността за изплащане на помощта в пари - в изключителни случаи.

Разходи по организационни единици по Програма "Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити с	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити с	110 467	117 460	114 601	142 809	156 109
Агенция за социално подпомагане	110 467	117 460	114 601	142 809	156 109

Програмата се финансира със средства от републиканския бюджет и не се очаква постъпление на други приходи по нея.

Финансиране на външните разходи по Програма "Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	110 467	117 460	114 601	142 809	156 109
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	110 467	117 460	114 601	142 809	156 109

Условия за реализиране целите на програмата

Реализирането на програмата е в зависимост от динамиката на цените на енергоносителите и реалното нарастване на доходите на населението. Особено значение има активността и отговорността на самите бенефициенти по упражняване и реализиране на тяхното право на помощ. Целта е да се осъществи максимална защита на най-нискодоходните групи от населението в условията на освобождаване на цените на енергията за битови потребители.

Показатели за изпълнение

- Брой подпомагани лица и семейства;
- Относителен дял на заповедите за отказ от общия брой подадени молби за подпомагане;
- Брой на обжалваните заповеди за отказ на отпускане на помощ;
- Брой на санкционирани нарушители.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция "ПССЗ" извършва координация на дейностите по програмата и предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение (в т.ч. контрола) на програмата е възложено на Агенцията за социално подпомагане.

2.3.4 Програма 11: Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги

Дейности по програмата

Програмата е насочена към всички лица, които се нуждаят от подкрепа при осъществяване на ежедневните си дейности и социално включване. Тя се осъществява чрез предоставяне на различни социални услуги по установени критерии и стандарти в специализирани институции или в общността, съобразно желанието и личния избор на лицата. Програмата се реализира съобразно

поетите ангажименти на държавата при предоставянето на услугите, които са държавна отговорност, и при спазване на принципа на децентрализация на тяхното управление.

Програмата включва изпълнение на следните дейности:

- определяне нуждите на отделните лица и насочване към най-подходящата форма на социална подкрепа, включително и предоставянето на различни видове услуги;
- създаване на алтернативни социални услуги – дневни центрове, ресурсни центрове, консултативни центрове, наблюдавани жилища, домашни грижи, микродомове, домашни социални услуги;
- постепенно трансформиране на съществуващите социални заведения в дневни центрове за предоставяне на социални услуги;
- идентифициране на контингента лица и семейства, ползватели на социални услуги;
- контрол по предоставянето на услуги, съобразно утвърдени критерии и стандарти – установяване на нарушения и санкциониране на нарушителите;
- граждански контрол при предоставянето на социални услуги в специализирани институции и в общността, който се осъществява от обществени съвети и съвети на потребителите на услугите.

В рамките на програмата е включен и проект “Подобряване качеството на живот на хората с ментални увреждания”, финансиран по Програма Фар с кофинансиране от Националния фонд.

Проектът предвижда:

- обучение за 240 лица – медицински персонал, социални работници, персонал от специализирани институции и училища и ресорни учители;
- обучение и подкрепа на приемните семейства, готови да се грижат за умствено увредени деца;
- обучение на 86 инспектори от Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за защита правата на децата и регионалните инспекторати по образованието;
- разработване на програма за обществена кампания на общинско и национално ниво с цел промяна на нагласите на обществото към хората с умствени увреждания;

По проекта ще бъдат предоставяни алтернативни услуги за умствено увредени лица чрез основаване на:

- най-малко два дневни центъра за социални грижи за деца с хронични психични болести и умствени увреждания;
- най-малко три дневни центъра за социални грижи за възрастни с хронични психични болести и умствени увреждания;
- 2 защитени жилища в две пилотни общини, в които ще бъдат настанени малки групи от възрастни с умствени увреждания, изписани от специализираните институции;
- най-малко две детски градини, пригодени да бъдат подходящи за интеграцията на децата с увреждания;
- най-малко две училища, пригодени да бъдат подходящи за деца с умствени увреждания;

Проектът е на обща стойност 2 670 хил. евро, като 670 хил. от тях (или 25%) са национално кофинансиране, а 2 000 хил. евро. са отпуснати по програма ФАР.

Очаквани резултати от изпълнението на проекта

- хармонизирано законодателство в съответствие с най-добрите практики и стандарти на ЕС;
- развити и одобрени от Общинските съвети общински планове за действие, за подобряване на системата, ангажирана с проблемите на менталното здраве за всяка една от пилотните общини;
- развити методически указания за диагностика на деца и възрастни с умствени проблеми и оценка на техните нужди от обучение;
- разработени програми за комплексна рехабилитация и ресоциализация на деца и възрастни с различна степен на умствени увреждания, с възможности за индивидуализация;
- разработени индивидуални програми за 50 деца с цел интегрирано обучение;

- разработен модел за специализирана психиатрична и психологическа помощ за умствено увредени деца, настанени в специализирани институции;
- разработена програма за обучение на медицински персонал, социални работници и кандидати за приемни семейства;
- проведени обучения за 240 лица – медицински персонал, социални работници, персонал от специализирани институции и училища и ресорни учители;
- обучение и подкрепа на приемните семейства, готови да се грижат за умствено увредени деца;
- проведено обучение на 86 инспектори от Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за защита правата на децата и регионалните инспекторати по образованието.

Обхват на програмата

По прогнозен разчет за обхвата на програмата се предвижда през 2004 г. да бъдат обхванати 15 800 лица, през 2005 г. – 16 200 и през 2006 г. – 16 500.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 11 Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	36 984	36 984	42 600	56 910	62 580
Външни разходи	36 984	36 984	42 600	56 910	62 580
От тях: Текущи разходи	36 984	36 984	40 570	54 200	59 600
Капиталови разходи	0	0	2 030	2 710	2 980
Капиталови разходи в % от външните разходи	0.0%	0.0%	4.8%	4.8%	4.8%
Външни разходи в % от общите разходи	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Капиталови разходи в % от общите разходи	0.0%	0.0%	4.8%	4.8%	4.8%

Програмата се финансира от републиканския бюджет в рамките на утвърдените стандарти за предоставяне на социални услуги “държавна отговорност” чрез съответните общински бюджети и от собствени приходи на общините. Финансирането от републиканския бюджет в рамките на утвърдения разходен таван е в размер на 42,6 млн. лв., в т.ч. 2,03 млн. лв. за капиталови разходи за 2004 г., за 2005 г. - 54,2 млн. лв., за 2006 г. – 59,6 млн. лв.

Гъвкавостта на разходите по програмата се определя от:

- възможността за развитие и предоставяне и на други видове социални услуги, освен изрично регламентирани в ЗСП съобразно потребностите на всяка община;
- възможността за активно включване на общините, физическите и юридическите лица в извършването на социални услуги.

По изпълнението на програмата са ангажирани служители от общините в специализираните институции.

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	36 984	36 984	42 600	56 910	62 580
2. Целева субсидия от ДБ за общините за издръжка на заведенията за социални услуги	36 984	36 984	42 600	56 910	62 580

Показатели за изпълнение

- Брой лица и семейства, бенефициенти на социални услуги;
- Брой на хората, изведени от специализирани институции;
- Брой пребазирани/закрити специализирани институции.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция. По програмата “ПССЗ” предоставя методологическа подкрепа. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на общините, а контролът - на Агенцията за социално подпомагане.

2.3.5 Програма 12: Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда

Дейности по програмата

Програмата е в съответствие и в изпълнение на основната цел на Закона за закрила на детето – отглеждане на децата в семейна среда. Тя се реализира чрез развитието на алтернативни услуги за деца, както и чрез предоставяне на финансови помощи и/или помощи в натура. Предоставянето на помощи е предназначено за подкрепа на детето и семейството с цел превенция и реинтеграция, отглеждане на детето при близки и роднини и в приемни семейства.

По програмата се предвижда изпълнението на следните дейности:

- Извършване на подробен анализ на състоянието и потребностите на децата в специализирани институции по предварително разработена методология за индивидуална оценка;
- Идентифициране на деца и семейства в риск чрез извършване на социална анкета;
- Превенция на изоставянето; кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства; отглеждане и възпитание на деца с увреждания в тяхната естествена семейна среда;
- Развитие на алтернативни на институционалната грижа социални услуги, разширяване капацитета на съществуващите дневни центрове и разкриване на нови;
- Координиране на работата на отделите за закрила на детето към дирекции “Социално подпомагане” с другите институции – ДАЗД, МВР, общини;
- Контрол по отпускането на финансови помощи - установяване на нарушения и санкциониране на нарушителите.

Обхват на програмата

По прогнозен разчет за обхвата и необходимите средства за реализация на програмата се очаква през 2004 г. да бъдат обхванати 8 800 деца, през 2005 г. – 11 400 и през 2006 г. – 11 900. В рамките на утвърдените тавани за разходите за 2004 г. могат да бъдат обхванати едва 2 525 деца.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 12 Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	7 865	11 051	22 446	28 998	31 798
Вътрешни разходи	778	3 964	5 036	5 398	5 398
От тях: Персонал	485	2 752	3 402	3 630	3 630
Издръжка	278	937	1 363	1 469	1 469
Капиталови разходи	15	275	271	300	300
Администрирани разходи	7 087	7 087	17 410	23 600	26 400
От тях: Социални разходи и стипендии	0	0	5 000	23 600	26 400
Капиталови разходи	5 159	5 159	8 578	0	0
Администрирани разходи в % от общите разходи	90.1%	64.1%	77.56%	81.4%	83.0%
Капиталови разходи в % от общите разходи	65.8%	49.2%	38.22%	1.0%	0.9%
Брой заети (численост на персонала)	97	710	740	740	740

В рамките на утвърдения разходен таван и съгласно разпоредбите на Правилника за прилагане на Закона за закриване на детето, приет с ПМС № 153 от 14.07.2003 г. през 2004 г. ще могат да бъдат обхванати само 2525 деца. Разчетеният среден размер на месечните помощи при настаняване на деца при близки и роднини и в приемни семейства е 140 лв., а максималният размер на еднократните помощи е 200 лв.

Разчетените средства като социални разходи за реализиране на мерките по закриване на детето за 2004 г. са 5.0 млн. лв. в рамките на утвърдения разходен таван за изпълнение на програмата, в т.ч. 2,15 млн. лв. за превенция, 0,84 млн. лв. за реинтеграция, 1,34 млн. лв. за настаняване в приемни при близки и роднини и 0,67 млн. лв. за настаняване в приемни семейства. През 2005 г. ще са необходими 23,6 млн. лв. и за 2006 г. – 26,4 млн. лв.

Гъвкавостта на разходите по програмата се определят от:

- възможността за предоставяне на финансовата помощ в натура в случаите, когато същата не се използва по предназначение;
- възможността за гъвкаво определяне мерките за закриване с оглед защита на най-добрия интерес на детето.

Разходи по организационни единици по Програма "Закриване на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейната среда"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити	778	3 964	10 035	28 998	31 798
Агенция за социално подпомагане	212	3 391	9 364	28 013	30 813
Държавна агенция за закриване на детето	566	573	671	985	985

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семената среда”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	7 865	11 051	22 446	28 998	31 798
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	3 121	6 307	13 098	28 998	31 798
- Финансиране по заеми	4 744	4 744	9 348	0	0

Показатели за изпълнение

- Брой подпомагани деца и семейства;
- Брой деца, изведени от специализирани институции.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция. По програмата “ПССЗ” предоставя методологическа подкрепа и осъществява контрол по спазване правата на детето. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Агенцията за социално подпомагане, в т.ч. извършването на текущия контрол по изпълнението на програмата.

2.3.6 Програма 13: Интеграция на хора с увреждания

Дейности по програмата

Програмата се реализира въз основа на Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите и правилника за неговото приложение. Предстои приемането на нов Закон за интеграция на хората с увреждания, с който ще бъдат създадени нормативни предпоставки за социално включване на хората с увреждания. Основните цели на закона са създаване на условия за социална интеграция, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност на хората с увреждания, ефективно упражняване на правото им на независим живот и подкрепа на техните семейства. В закона се уреждат обществените отношения, свързани с интеграцията на хората с увреждания в областта на: достъпна среда, достъпни комуникации, интегрирано образование и обучение, пълноценна реализация на пазара на труда, социално-икономическа защита, социална рехабилитация и социални услуги.

През периода 2004 - 2006 г. социалната интеграция, преодоляването на социалната изолация, подобряването качеството на живот, социалното включване на хората с увреждания ще бъдат приоритетни за министерството.

Фонд “Рехабилитация и социална интеграция” към МТСП, като единствена държавна институция занимаваща се изцяло и само с проблемите на хората с увреждания, има за цел да обърне задълбочено внимание както на човешкия ресурс, така и на техниките, които могат да бъдат използвани, за да се осигури пълната интеграция на тези хора в нашето общество.

По програмата се изпълняват следните две основни групи дейности:

- Първа група** - социално-икономическа защита, в която се включват:
  - осигуряване на месечна добавка за инвалиди с трайни увреждания до 18-годишна възраст съобразно индивидуалните нужди на детето с увреждане, която да се разходва целево за подпомагане развитието, образованието и интеграцията му;

- целеви помощи за покупка и ремонт на технически помощни средства за хора с трайни увреждания, определени на осигурителен принцип при реалистични размери на помощта;
- целеви помощи за покупка и приспособяване на лични моторни превозни средства за хора с увреждания при диференциран размер на целевата помощ;
- целеви помощи за преустройство на жилище за хора на инвалидна количка, осъществима с помощта на обучени ерготерапевти;
- предоставяне на услуги за лица с увреден слух на жестомимичен език и за лица с увредено зрение при посещения в държавни, общински, здравни, културни и други институции;
- осигуряване на месечна добавка за социална интеграция на хората с трайни увреждания /съгласно проекта на Закона за интеграция на хората с увреждания/.

□ **Втора група** – заетост и социална интеграция на хората с увреждания, в която се включват:

- осигуряване трудова заетост на хора с увреждания в специализираните предприятия, кооперации и цехове на хора с увреждания;
- осигуряване на достъп до работни места за хора с увреждания в обичайна работна среда;
- адаптиране и/или оборудване на работни места за хора с увреждания в обичайна работна среда;
- стимулиране на самостоятелна стопанска дейност на хора с увреждания;
- създаване на звена за трудова терапия в специализираните предприятия и кооперации на инвалидите и/или извън тях;
- осигуряване на професионално обучение и преквалификация на хора с увреждания с оглед създаване и/или повишаване възможностите им за трудова реализация;
- осигуряване на равни възможности за хората с увреждания за култура, спорт, туризъм.

Обхват на програмата

По програмата се предвижда през 2004 г. да бъдат обхванати около 76 000 души. Предвижда се до 2006 г. броят на бенефициентите по тази програма да нарастне до 190 000.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 13 Интеграция на хора с увреждания	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	18 311	19 078	18 345	39 145	39 145
Вътрешни разходи	212	212	245	245	245
От тях: Персонал	112	112	128	128	128
Издръжка	70	70	72	72	72
Капиталови разходи	30	30	45	45	45
Администрирани разходи	18 099	18 866	18 100	38 900	38 900
От тях: Социални разходи и стипендии	16 000	16 000	16 000	36 900	36 900
Администрирани разходи в % от общите разходи	98.8%	98.9%	98.7%	99.4%	99.4%
Брой заети (численост на персонала)	20	20	20	20	20

По прогнозен разчет за реализиране на програмата са необходими целеви средства: за 2004 г. – 38,6 млн. лв., за 2005 г. – 38,9 млн. лв. и за 2006 г. – 38,9 млн. лв. В рамките на утвърдения разходен таван за 2004 г. се предвиждат 18,1 млн. лв.

Разходи по организационни единици по Програма "Интеграция на хора с увреждания"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	0	500	0	0	0
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	18 311	18 578	18 345	39 145	39 145
Фонд "Рехабилитация и социална интеграция"	18 311	18 578	18 345	39 145	39 145

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма "Интеграция на хора с увреждания"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	18 311	19 078	18 345	39 145	39 145
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	14 811	15 578	14 845	35 645	35 645
- Трансфер от НОИ	3500	3500	3500	3500	3500

Показатели за изпълнение

- Брой бенефициенти;
- Брой разкрити работни места за хора с увреждания.

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция "ПССЗ" предоставя методологическа подкрепа по програмата. Оперативното изпълнение на програмата е възложено на Фонд "Рехабилитация и социална интеграция" и на Агенцията за социално подпомагане, която е отговорна и за извършването на непрекъснат контрол по изпълнението на програмата.

2.3.7 Програма 14: Ресоциализация на други уязвими групи от населението

Дейности по програмата

По програмата се предвижда изпълнение на следните дейности:

- Финансиране на целеви социални програми и проекти в областта на социалното подпомагане;
- Предоставяне на социални помощи;
- Социални услуги, извършвани от общините, както и от физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица, вписани в регистъра към АСП;
- Изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалното подпомагане;
- Придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база, както и изграждане на нова, реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги.

Фонд "Социално подпомагане" е създаден на основание чл. 25 от Закона за социално подпомагане. Фондът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Със средства от Фонд "Социално подпомагане" се финансират проекти и програми, социални услуги, извършвани от общините, физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица извън предвидените за финансиране с нормативни актове от бюджета на Агенцията за социално подпомагане, което дава възможност за развитие на социалните услуги и навлизане на неправителствения сектор в ролята на доставчик на социални услуги. Средства от фонда се

предоставят също така и за социални помощи; изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалната политика; изграждане на нова, реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги; придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база.

Управителният съвет на фонд “Социално подпомагане” прие за приоритети на Фонда през 2003 г. подобряване качеството на живот на хората с увреждания, приоритетно на хората с ментални увреждания; развитието на алтернативни услуги в общността за хора в неравностойно положение и подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение. През периода 2004-2006 г. развитието и модернизирването на социалните услуги и подобряване качеството и условията на живот на групите в неравностойно положение ще бъдат приоритетни по тази програма.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 14 Ресоциализация на други уязвими групи от населението	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	758	3 835	3 906	6 931	7 566
Вътрешни разходи	49	56	59	88	88
От тях: Персонал	3	3	7	11	11
Издръжка	47	47	52	77	77
Капиталови разходи	0	7	0	0	0
Администрирани разходи	709	3 779	2 889	4 070	4 560
От тях: Социални разходи и стипендии	0	600	100	700	700
Капиталови разходи	0	2 403	1 948	2 658	3 148
Външни разходи	0	0	958	2 773	2 918
От тях: Текущи разходи	0	0	958	2 063	1 853
Капиталови разходи	0	0	0	710	1 066
Капиталови разходи в % от външните разходи				25.6%	36.5%
Администрирани разходи в % от общите разходи	93.5%	98.5%	74.0%	58.7%	60.3%
Външни разходи в % от общите разходи	0.0%	0.0%	24.5%	40.0%	38.6%
Капиталови разходи в % от общите разходи	0.0%	62.8%	49.9%	48.6%	55.7%
Брой заети (численост на персонала)	10	10	13	13	14

Общата сума за реализиране на програмата на Общността “Рамковата стратегия на общността по въпросите за равенство между половете” (2001–2005) за 2004 г. и 2005 г. е в размер на 120 000 евро (за всяка от годините), в т.ч. 90 000 евро от републиканския бюджет и 30 000 евро по Програма ФАР. В рамките на тази програма ще се осигури достъп до следните дейности:

- Направление 1 – дейности за повишаване на осведомеността, решение ще бъде взето в светлината на годишната работна програма;
- Направление 2 (3) – участие в базата-данни за жените при взимането на решения в страните-членки и в страните кандидатки;
- Направление 2 (3) – участие в мрежата от правни експерти и експерти по заетостта;
- Направление 3 – участие в отворени покани за оферирание за действия по международен обмен за засилване на капацитета и ефективността на ключовите участници, ангажирани в насърчаването на равенството между половете.

Разходи, свързани с изпълнението на програмата, администрирани от Фонд “Социално подпомагане” са както следва:

- 2004 г. – проектобюджет 2948000 лв., от които 1948000 лв. за капиталови разходи и 1000000 лв. за текущи разходи;
- 2005 г. – проектобюджет 4158000 лв., от които 2658000 лв. за капиталови разходи и 1500000 лв. за текущи разходи;
- 2006 г. – проектобюджет 4648000 лв., от които 3148000 лв. за капиталови разходи и 1500000 лв. за текущи разходи.

Средствата по фонд “Социално подпомагане” се набират от целева субсидия от републиканския бюджет, определяна ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България; тридесет на сто от размера на таксите, заплащани от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от републиканския бюджет; приходи от организирани извънредни и специализирани тиражи на Държавната парично-предметна лотария и на Българския спортен тотализатор; дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица; приходи от други източници. С промените в Закона за социално подпомагане от 01.01.2003 г. /чл. 26, т. 3 от ЗСП/ се регламентира, че тридесет на сто от размера на таксите, заплащани от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от републиканския бюджет постъпват във фонд “Социално подпомагане”. Очакваните приходи от такси са : 2004 г. - 1 301 хил. лв.

Разходи по организационни единици по Програма “Ресоциализация на други уязвими групи от населението”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители бюджетни кредити	758	3 835	2 948	4 158	4 648
Фонд "Социално подпомагане"	758	3 835	2 948	4 158	4 648

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Ресоциализация на други уязвими групи от населението”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	758	3 835	3 906	6 931	7 566
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	758	3 835	2 948	4 158	4 648
- Финансиране от фондовете на ЕС (ФАР)	0	0	567	1 858	1 917
- Кофинансиране от Националния Фонд	0	0	391	915	1 002

Показатели за изпълнение

- Брой и вид социални услуги, предоставяни по проекти, финансирани по програмата;
- Брой и тип целеви социални програми финансирани по програмата;
- Брой на лицата - бенефициенти на социални услуги;
- Брой на лица, получили социални помощи;
- Разработване и предоставяне на алтернативни социални услуги в общността, което би довело до извеждане на хората от институциите и оставането им в тяхната среда;

Условия за реализиране целите на програмата

- разработване и предоставяне на алтернативни социални услуги в общността, което би довело до извеждане на хората от институциите и оставането им в тяхната среда;
- навлизане на неправителствения сектор в ролята на доставчик на социални услуги, което би довело до децентрализация на социалните услуги и предоставяне на нови, разнообразни услуги, които са с по-високо качество;
- активизиране на общините при предоставяне на социални услуги, което би довело до децентрализация на услугите и разкриване на подходящи за конкретната община социални услуги;
- повишаване възможностите /финансови, организационни, експертни/ на организациите, кандидатстващи с проекти за финансиране;
- подобряване финансовото състояние на общините с оглед разкриване на нови социални услуги в общността;

Организационни задължения

За изпълнение на програмата отговорен заместник министър е г-жа Иванка Христова. Дирекция "ПССЗ" предоставя методологическа подкрепа по програмата. Оперативното изпълнение на програмата е възложено Фонд "Социално подпомагане" и на Агенцията за социално подпомагане, която е отговорна и за извършването на непрекъснат контрол по изпълнението на програмата.

2.4. Програма 15: Почивна база

Дейности по програмата

Почивната база осъществява дейности по организирането на отдиha на работниците и служителите в системата на Министерството на труда и социалната политика.

Въздействие върху бюджета

Програма 15 Почивна база	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	96	96	163	177	162
Вътрешни разходи	96	96	163	177	162
От тях: Персонал	39	39	45	45	45
Издръжка	57	57	61	62	63
Капиталови разходи	0	0	57	70	55
Капиталови разходи в % от общите разходи	0.0%	0.0%	35.0%	39.6%	33.9%
Брой заети (численост на персонала)	16	16	16	16	16

Разходи по организационни единици по Програма "Почивна база"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	0	0	0	0	0
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	96	96	163	177	162
Почивна база "Русалка"	96	96	163	177	162

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма “Почивна база”	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	96	96	163	177	162
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	96	96	163	177	162

Разходите по програмата се финансират изцяло със субсидия от републиканския бюджет и собствени приходи.

Показатели за изпълнение

Все още не са разработени показатели за изпълнение.

Организационни задължения

За изпълнението на програмата отговорен е главният секретар на МТСП и управителят на почивната база.

2.5. Администрация

Разходите по програма Администрация следва се считат като остатъчни. Те включват всички разходи, които не могат да бъдат отнесени към разходите по програмите, изпълнявани от министерството. Развитieto на финансовия мениджмънт и контрол, както и на капацитета в МТСП за разпределението на тези разходи по програми, ще доведе през следващите години до ревизиране на представените цифри. Въпреки това, винаги ще са налице остатъчни разходи, които министерството не може да отнесе по конкретните програми.

Второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, които работят по изпълнението на една единствена програма, отнасят разходите си за администрация по съответната програма, а които работят по изпълнението на повече от една програма, отнасят разходите си за администрация процентно по съответните програми.

В програма Администрацията за 2003 г. е включена Държавната агенция за осигурителен надзор, която вече не е на подчинение към МТСП.

МТСП е едно от пилотните министерства, което започна реализацията на *Концепция за подобряване на административното обслужване в контекста на принципа “едно гише”*, 2002 г.. Бяха изготвени съответните указания и извършени промени в устройствените правилници на Агенция по заетостта и Агенция за социално подпомагане. Регионалните подразделения на АЗ и АСП извършиха необходимата подготовка, а именно: реструктуриране на административните единици и оптимизиране на дейностите и числеността на персонала. Принципът на обслужване “едно гише” се прилага успешно в Дирекциите “Бюра по труда” в съответствие с изискванията за бързо и комплексно обслужване на клиентите, като едновременно с това се осъществява индивидуален подход към всеки клиент. Цел на предприетите промени е намаляване административните разходи за обслужването на едно лице и повишаване качеството на услугите.

МТСП работи и по основните цели на *Стратегията за електронно правителство*. В изпълнение на целта *Предоставяне по електронен път на качествени, икономически ефективни и леснодостъпни административни услуги*, през октомври 2003 г. заработи Електронна трудова борса. В дългосрочен план предстои да изпълнението на стратегическа цел *Създаване на организационна, комуникационна и информационна среда за ефективно и прозрачно функциониране на държавната администрация в съответствие с принципите, нормите и най-добрите практики на Европейския съюз*. Постигането ѝ ще изисква единна информационна система на държавната администрация, осигуряваща интегрирани

административни услуги за гражданите и бизнеса, развитие на техническата инфраструктура и цялостно обновяване на информационната база на МТСП. Всичко това е свързано, както със средства за нови информационни технологии, така и с разходи за повишаване на професионалните, организационни и управленски умения на служителите в държавната администрация за работа с тях.

Въздействие върху бюджета и гъвкавост на разходите по програмата

Програма 16 Администрация	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
ОБЩО РАЗХОДИ	6 354	6 244	6 988	6 988	6 988
Вътрешни разходи	6 354	6 244	6 988	6 988	6 988
От тях: Персонал	1 730	1 520	1 727	1 727	1 727
Издръжка	4 499	4 502	4 961	4 961	4 961
Капиталови разходи	125	222	300	300	300
Капиталови разходи в % от общите разходи	2.0%	3.6%	4.3%	4.3%	4.3%
Брой заети (численост на персонала)	354	311	311	311	311
От тях: Брой заети - щатни бройки	234	191	191	191	191
Брой заети - извънщатни бройки	120	120	120	120	120

Разходи по организационни единици по Програма "Администрация"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити	5 893	6 186	6 988	6 988	6 988
Второстепенни разпоредители с бюджетни кредити	461	58	0	0	0
Държавна агенция за осигурителен надзор	461	58	0	0	0

Финансиране на външните капиталови разходи по Програма "Администрация"	2003 Закон	2003 Уточнен план	2004	2005 Заявка на МТСП	2006 Заявка на МТСП
<i>В хиляди лева</i>					
Общо финансиране на разходите	6 354	6 244	6 988	6 988	6 988
- Субсидия от Републиканския бюджет + Собствени приходи	6 354	6 244	6 988	6 988	6 988

МИНИСТЪР:

ХРИСТИНА ХРИСТОВА